

103. KESKIVIKKONA 1. JOULUKUUTA 1999

kello 18.55

Päiväjärjestys**Ilmoituksia****Toinen käsittely**

- 1) Hallituksen esitys esiopetusta koskevaksi lainsäädännöksi..... 3455
 Hallituksen esitys HE 91/1999 vp
 Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 7/1999 vp
 Lakialoite LA 59, 121/1999 vp
 Toivomusaloite TA 330/1999 vp

Ensimmäinen käsittely

- 2) Hallituksen esitys metsästyslain 87 §:n muuttamisesta 3456
 Hallituksen esitys HE 59/1999 vp
 Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 13/1999 vp

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Mikkola.

PÄIVÄJÄRJESTYKSEN ASIAT:**1) Hallituksen esitys esiopetusta koskevaksi lainsäädännöksi**

Toinen käsittely
 Hallituksen esitys HE 91/1999 vp
 Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 7/1999 vp
 Lakialoite LA 59, 121/1999 vp
 Toivomusaloite TA 330/1999 vp

Nimihuuto

Nimihuudon sijasta merkitään täysistunnossa läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 7. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdy-

tään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsitte-lyyn.

Yleiskeskustelu:

¹ **Ossi Korteniemi /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Esiopetuslain ensimmäisessä käsittelyssä käytin jo useita puheenvuoroja. En lähde silloin esittämäni toistamaan. Tyydyn siksi tässä yleiskeskustelussa vain ilmoittamaan, että tulen laki- en yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään muutosta koulumatkaetuuteen. Tulen ehdottamaan vastalauseen 1 mukaisesti, että myös esiopetuksessa olevat oppilaat saavat koulumatkaetuuden perusopetuksen tavoin. Tulen myös esittämään, että esiopetuksen yksikköhinta olisi sama kuin perusopetuksessa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään.

2) Hallituksen esitys metsästyslain 87 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 59/1999 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 13/1999 vp

Toinen varapuhemies: Käsitte-ly'n pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 13.

Keskustelu:

¹ **Timo Kalli /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta säädetään metsästyslain 87 §:ssä. Riistaeläimiin kuuluvien hirvieläinten sekä karhun, suden, ahman, ilveksen, hallin ja Itämeren norpan maataloudelle, metsätaloudelle, kalastukselle, liikenteelle sekä kotieläimille ja viljellyille eläimille aiheuttamat vahingot korvataan talousarvion rajoissa valtion varoista. Suurimmat korvaukset on maksettu ahmojen poroille aiheuttamista vahingoista. Käsiteltävänä olevan lain perusteluista käy myös ilmi, että kotkien poroille aiheuttamien vahinkojen määrä on viime vuosina ollut noussussa. Vuonna 97 kotkavahinkojen määrä oli yhtä suuri kuin karhujen aiheuttamien vahinkojen.

Valiokunnalle toimitetun selvityksen mukaan karhukannan vähimmäismäärä kasvoi vuosina 78—98 noin 300:sta 790 yksilöön. Uusimman tutkimustiedon valossa karhukannan ydinalueilla karhujen määrä kasvaa ilman metsästystä jopa 15 prosenttia vuodessa, mikä on mahdollista Venäjältä edelleen tapahtuvan karhukannan siirtymisen johdosta. Selvityksen mukaan maamme susikanta on myös hienoisessa kasvussa ja ahmakantakin suureni vuosina 78—90. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta kiinnittääkin huomiota petoeläinten kantojen kasvuun ja erityisesti siihen, että kannoissa on havaittavissa alueellisia keskittymiä. Ahmoja on lisäksi siirtoistutettu läntiseen Suomeen, missä lajia ei enää aikoihin ole esiintynyt sukupuuttoon metsästyksen takia. Valiokunta pitää tärkeänä, että vahinkoja estettäessä kantojen runsauteen tulee vaikuttaa riittävästi myös metsästyksellä koko maassa. Tämä edellyttää vaikuttamista EU:n säännöksiin siten, että ne ottavat riittävästi huomioon maamme erityispiirteet petokantojen osalta.

Esityksessä ehdotetaan metsästyslain 87 §:ään sisältyvää valtuutta vahingonkorvauksen suorittamiseen laajennettavaksi. Korvattavien vahinkojen piiriin tulisivat aikaisemman lisäksi kaikki muutkin suurpetojen ihmiselle ja irtaimelle omaisuudelle aiheuttamat vahingot. Korvaukset maksettaisiin edelleen valtion varoin talousarvion rajoissa, ja korvausjärjestelmää sovellettaisiin edelleen toissijaisesti ja muita korvausjärjestelmiä täydentäen.

Vaikka metsästyslain 91 §:ssä on sinänsä ase- tuksenantovaltuus, joka oikeuttaa antamaan ase- tuksella tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta, valiokunta ehdottaa kuitenkin jäljempänä selvyuden vuoksi pykälään lisättäväksi säännök- sen siitä, että korvausten myöntämisen ja maksa- misen perusteista säädetään tarkemmin asetuk- sella.

Edelleen valiokunnan saaman selvityksen mu- kaan asetuksen henkilövahinkojen määräyty- sestä sisällöltään vahingonkorvusoikeudes- samme yleisesti omaksuttua henkilövahingon käsitettä. Henkilövahinkojen lisäksi korvausten piiriin tulisivat kuulumaan petoeläinten mootto- riarjoneuvoille aiheuttamat vahingot.

Maataloudelle aiheutuneina vahinkoina kor- vattaisiin kotieläimille, viljellyille eläimille, eri- tyisesti viljelyksille ja taimistoille aiheutetut va- hingot samoin kuin kootulle sadolle ja hunajasa- dolla aiheutetut vahingot. Lisäksi korvattavien

irtaimistovahinkojen piiriin liitettäisiin muikin eloton irtaimisto, mikä käytännössä merkitsisi sitä, että kaikki petoeläinten vahingoittama irtaimisto voitaisiin periaatteessa korvata valtion varoista kuitenkin vain, mikäli sen käypä arvo olisi vahinkohetkellä vähintään tuhannen markkaa. Porovahinkojen korvaaminen on tarkoitus säilyttää aikaisempien säännösten mukaisena.

Ehdotetun lainmuutoksen jälkeen voitaisiin korvata vain sellaiset henkilövahingot, joita suurpedot ovat aiheuttaneet lain voimaantulon jälkeen. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät sellaiset henkilövahingot, jotka ovat syntyneet ennen lainmuutoksen voimaantuloa. Näin ollen korvausta ei voitaisi metsästyslain nojalla maksaa eräistä viime aikoina jo tapahtuneista henkilövahingoista. Valiokunta katsoo kohtuusyistä, että näissäkin tapauksissa vahingot tulee korvata jälkikäteen valtion varoista. Sen vuoksi valiokunta ehdottaakin voimaantulosäännöstä tarkistettavaksi tältä osin. Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

² **Pekka Kuosmanen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Joudun toteamaan ed. Kallille, että mielestäni korvauksen piiriin tulisi saada myös metsästäjille aiheutuneet vahingot, jotka tapahtuvat suurpetojen metsästyksen yhteydessä. Tänä päivänähan on käytäntö niin, että jos poliisiviranomainen määrää tai pyytää metsästykseseen osallistumaan ulkopuolisen henkilön, valtio korvaa tämmöisessä tapauksessa metsästäjälle aiheutuneet tapaturmaiset vahingot, mutta jos metsästyseuran johtaja tai metsästyseura pyytää henkilön osallistumaan metsästykseseen, nämä korvaukset eivät tule valtion maksettaviksi. Siltä osin toivoisin, että lainsäädäntöä muutettaisiin.

³ **Olli Nepponen /kok**: Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunnan yksimielinen esitys uudeksi laiksi petoeläinten aiheuttamista vahingoista on hyvin tarpeellinen, erityisesti juuri henkilövahinkojen ja eräiden muidenkin tarkistustensa osalta. Petoeläinten, erityisesti karhukannan, voimakas kasvu on noussut esiin ja aiheuttanut turvattomuutta ja joillakin alueilla aiheuttanut myös sen, että ihmiset eivät uskalla enää liikkua siinä määrin luonnossa kuin aikaisemmin. Siksi on tärkeää se, mitä valiokunta painottaa, että metsästyksellä pidetään petoeläinkannat sellaisella tasolla, että niin ihmisen kuin peto-

eläinten osalta oikea suhde löytyy. Erityisesti tämä koskee karhukantoja. Karhut ovat aina Keski-Suomea myöten lisääntyneet siinä määrin, että on myös sattunut jo vakavia vahinkoja.

Toisaalta valiokuntakäsittelyssä tuli esiin myös se, ettei enää jatkettaisi petoeläinten siirtoistutuksia niille alueille, joilla niitä luontaisesti ei ole vuosikausiin esiintynyt. Sitähän on tehty erityisesti ahman osalta myöskin Länsi-Suomeen, Satakuntaan ja Varsinais-Suomeen, missä niitä ei vuosikymmeniin ole ollut. Tällä toimenpiteellä taattaisiin se, että vapaa liikkuminen luonnossa olisi edelleen mahdollista. Jotta tähän päästäisiin, on pyrittävä vaikuttamaan Euroopan unionin direktiiveihin, jotka koskevat juuri petoeläimiä.

⁴ **Kari Rajamäki /sd**: Arvoisa puhemies! Petoeläinten maataloudelle ja kotieläimille aiheuttamat vahingot olivat perinteisesti korvausten piirissä, mutta lainsäädäntö ei ollut tässä suhteessa pysynyt petoeläinkantojen kasvun mukana. Tässä yhteydessä voi sanoa, että tämä korjausprosessihan lähti liikkeelle sillä tavalla mielenkiintoisesti, että valtiovarainvaliokunnan ensimmäisen ja toisen käsittelyn välissä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan ed. Pekkarisen kanssa tähän asiaan puututtiin ja se korjattiin toisessa käsittelyssä olevalla lausumalla, jonka mukaisesti tämä asia on edennyt hallituksen esitykseksi, ja hyvä näin.

Sinänsä täytyy sanoa, että ei voi olla näin, että puhutaan vain ihmisvahinkojen korvaamisesta. Kyllä vastuullinen lainsäädäntö edellyttää myös petokantojen säätelyyn liittyvää puuttumista. Meillä on asutukseen nähden liian korkeat petoeläinkannat eräillä alueilla, erityisesti karhukannat Keski-Suomen ja Itä-Suomen alueella. Tältä osin metsästyksellä ja myös Euroopan unionin säännösten tarkentamisella on Suomen katsottava, että turvattomuutta ei lisätä.

Tässä on myöskin sillä tavalla isosta asiasta kysymys, että jokamiehenoikeuksien toteutuminen on vaarantumassa selkeästi marjastuksen ja sienestyksen ja vastaavien harrastusten osalta, kun selkeästi pedot koetaan uhkana metsään menolle. Kun aikoinaan opetettiin, että älä melskaa, älä riko luonnon rauhaa, nykyään opetetaan kovasti kopisuttelemaan ja jodlaamaan ja harrastamaan kaikenlaista melua metsissä. Tämä ei tietysti voi olla suomalaisen luonnon hyödyntämisen käyttäytymismalli.

⁵ **Lauri Oinonen /kesk:** Arvoisa herra puemies! Nyt käsiteltävänä oleva asia, jonka ed. Kalli esitteli, on varsin tärkeä suomalaisen maaseudun ja koko meidän Suomemme kannalta. Tässä yhteydessä on aiheellisesti tuotu esille se ongelma, jonka erilaiset pedot, joita täällä ansiokkaiden puheenvuoroissa myös arvoisat kansanedustajakollegat ovat maininneet, aiheuttavat ihmiselle mutta myös elinkeinon harjoittamiselle, tässä tapauksessa maataloudelle ja karjanhoidolle eri muodoissaan.

Meillä todella petokanta on räjähdysmäisesti lisääntynyt tällä vuosikymmenellä. Voisi kysyä ja olen kirjallisessa kysymyksessä useampaankin kertaan näillä valtiopäivillä kysellyt, millä oikeudella tuodaan ihmisten elin- ja asuinympäristöön, jokamiehen luonnossa liikkumisen oikeuden ympäristöön, petoja. Nythän täytyy muistaa, että meidän on tämän vuosisadan, lukuun ottamatta viimeistä vuosikymmentä, ollut turvallista ja vapaata liikkua luonnossa, luonnon rauhassa. Jokamiehen oikeus on ollut turvallista, ei ole aikanaan petoja tarvinnut pelätä.

Nyt tämä jokamiehen oikeus on paljolti kadonnut, ja näin ollen on paljon ihmisiä, jotka suoraan sanovat, että he eivät uskalla lenkkeillä luonnossa, eivät uskalla enää marjastaa, eivät uskalla sienestää. Aivan huippusuunnistajat ovat minulle sanoneet, että he eivät uskalla Keski-Suomen metsissä enää harjoittaa tuota upeaa urheilulajia. En tarkoita kilpailuja. Silloin kun kilpailut järjestetään, järjestäjien toimesta tarkoin varmistetaan, ettei metsässä ole suurpetoja. Mutta kun suunnistaja yksinään lähtee maastoon ja korpeen suunnistamaan, niin aivan maamme huippusuunnistajat ovat minulle sanoneet, että he eivät enää uskalla sillä tavalla liikkua kuin aikaisemmin.

Minun synnyinpitäjäni on Multia ja kotikaupunkini Keuruu, Keski-Suomea. Ne ovat alueita, joilla karhut ovat aiheuttaneet läheltä piti-tilanteita. Tunnen karhun raatelemiksi joutuneet henkilöt. On ollut vain onni, että on ollut karhukoira paikalla. Tavallisesta ajokoirasta ei olisi ollut mitään apua, mutta karhukoira käy karhun sukuelimiin kiinni, ja silloin karhun on ollut noissa tilanteissa väistettävä. Tavallinen ajokoiraa tai joku muu ajokoiraa on vain pahitteeksi, se houkuttelee karhun ihmisen kimppuun, kun se tulee ihmisen jalkojen juureen. Näin kävi vähän ennen sysistuntokauden alkua viimeksi Multialla, kun olin syntymäkotini puutarhatöissä. Naa-

purin koira tuli aivan minun jalkojeni juureen aivan märkänä kuivalla säällä. Todennäköisesti karhu oli sen hätistännyt. Pari päivää myöhemmin siinä pihapiirissä marjapensaiden välillä oli karhun makuupaikka ja karhun ulostepötkö. Toisin sanoen Keski-Suomi on maakunta, jossa omaehtoisen kokemuksen mukaan on todella vaaraa jo pedoista.

Yhdyn niihin näkökohtiin, joita täällä on esitetty suurpetojen vähentämiseksi. Tämä on todella sellainen kysymys, jota kaupunkilainen, joka liikkuu asfalttimaisemissa, ei voi tajuta, mutta maaseudulla hänkään ei välttämättä uskalla enää metsään mennä.

Samoin on kysymys työturvallisuudesta. Tarkoitan ennen kaikkea yksinään metsissä työskenteleviä, kuten metsureita, jotka tekevät yksinään töitä. Itsekin olen tehnyt metsässä työtä, ja karhu on yöllä vierailut samalla työmaalla. Biologian opettajat ovat tarkistaneet jäljet karhun jäljiksi. Samoin puhelinlinjojen tarkistajat ja metsätaloussuunnittelijat joutuvat kulkemaan alueilla, joilla on riski kohdata suurpeto. Edelleen hevostalouden harjoittajat Multialta ovat sanoneet, että on ongelma pitää kesällä hevosiä laitumella, kun ei tahdo tietää, mitä tapahtuu.

Tällä vuosisadalla vasta nyt viimeisellä vuosikymmenellä suurpedot ovat nousseet tällaiseksi uhaksi. Ehkä on vaarana, että uhkia myös liioitellaan, mutta ainakin Multian—Keuruun maiseissa ne ovat osoittautuneet tässä maassa todeksi. On aika omituista, että ne eläimet ovat sinne siirrettyjen, näin minä väitän, petokantojen kasvua ja perintöä, joita siellä on. Toki pedoilla pitää olla oikeus elää, mutta järjestettäköön sellaiset olosuhteet, että petokin voi toimia vaistojensa ja viettiensä mukaan törmäämättä ihmiseen. Nykyisin näitä törmäyksiä tapahtuu niin kuin käsiteltävänä olevassa asiassa kotitalouden ja elinkeinon harjoittamisenkin kanssa.

Haluan yhtyä esitettyihin näkökohtiin muun muassa sillä tavalla kuin ed. Kalli äsken esille toi.

⁶ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puemies! Tästä paikalta joutuu silloin tällöin aina vähän moittivaan sävyyn kommentoimaan hallituksen esityksiä.

Arvoisa puhemies, nyt on ääni kellossa aivan toisenlainen. Hallitus on antanut esityksen, joka kajoaa muun muassa siihen ongelmaan, johon ed. Rajamäki äsken vastauspuheenvuorossaan ai-

van oikein puuttui. Kahden viime vuoden aikana niillä mailla, niiden korpjen kätköissä, joista äsken ed. Oinonen valloittavalla tavalla puhui, karhut ovat temmeltäneet tavalla, jonka seurauksena ei vain metsän muu riista, vaan myös kotieläimet ja kunnan kansalaiset, ihmiset, ovat joutuneet karhun raadeltaviksi kaksi kertaa, ja se on vakava asia. Näiden kahden vuoden aikana on todella käynyt tällä tavalla, että karhu on käynyt ihmisen päälle.

Jos mennään ajassa vielä siitä kaksi vuotta taaksepäin, oli kolmas tapaus, jossa noin metrin etäisyydeltä metsästäjä, joka oli ammattilainen, kykeni ampumaan karhun, joka oli samoilla korpimaisemilla tulossa metsästäjän päälle. Nämä esimerkit kertovat ensinnäkin selvää kieltä siitä, että karhuja keskeisissäkin Suomessa on. Nämä esimerkit kertovat selvää kieltä, että karhut eivät käy enää vain kotieläinten kimppeun, vaan myös todella ihmisten kimppeun, ovat tulleet siinä mielessä röyhkeämmiksi. Tätä syksyä edeltävän ikävän tapauksen jälkeen, jossa ihmistä raadeltiin todella pahasti tuolla alueella, eduskunnassa tosiaan valtiovarainvaliokunta lausui jämerän kannanoton, ja kiitos nyt hallitukselle siitä, että se osaltaan on valmistellut esityksen tältä pohjalta. Näiden ikävien tapausten joukossa, totta kai, on ihmishengen menetyksin muutaman vuoden takaa, joka on tietysti suurin mahdollinen vahinko ja vaurio, mitä näissä asioissa voi tapahtua.

Hallituksen esitys siis nyt puuttuu tähän ongelmaan, mikä oli ollut vuosikymmenten ajan, itse asiassa koko Suomen historian ajan. Nyt myös petoeläinten ihmisille aiheuttamat vahingot tulevat korvausjärjestelmän piiriin.

Haluan kiittää myös valiokuntaa siitä, että valiokunnalla oli laajaa sydäntä ymmärtää niitä tapauksia, oikeastaan paria tapausta, jotka olivat sattuneet jo ennen hallituksen esittämää lain voimaantuloa. On aivan oikein ja välttämätöntä, että voimaantulosäännöksen avulla tämä laki laiteetaan koskemaan myös näitä tapauksia. Tilanne, jossa eläimille aiheutetut vahingot korvataan, mutta ihmisille, joita on raadeltu, ei korvausta anneta, on täysin kestävä. On aivan oikein, että valiokunta on näiltä osin korjannut esitystä.

Arvoisa puhemies! Näillä todella kiitoksen sanoilla haluan palkita sekä hallitusta että valiokuntaa.

Yhdyn aivan loppuun vielä siihen tosiseikkaan, että ihan jopa keskeisissä Suomessa karhuja on todella paljon ja ne ovat entistä röyhkeä-

piä. Minun toiveeni maallikkona on, kun metsästäjien kanssa asiasta olen keskustellut, että säädöksissä, jotka määräävät sitä tapaa, millä metsästyksistä voidaan harjoittaa, vähän joustamista ja väljentämistä voitaisiin saada aikaan. Se ei ole lainsäädäntöasia. Se on minun ymmärtääkseni alemmanasteisilla normeilla hoidettavissa oleva asia. Mutta kun on niin tiukat normit, kuin tällä hetkellä on käytössä, ja kun esimerkiksi keskeisessä Suomessa ei ole vielä totuttu karhun metsästykseseen, on käynyt monen vuoden aikana nyt perä perään sillä tavalla, että edes niitä kiintiöitä, mitä on tuolle alueelle ollut olemassa, ei ole likimainkaan saatu kaadettua. Edellisenä vuonna esimerkiksi Keski-Suomen alueelle oli viisi lupaa eikä yhtään karhua saatu kaadettua. Voi olla, että on kysymys huonoista kaatajista mutta minä luulen, että kuitenkin pohjimmiltaan ihan ammattilaista väkeä oli tässäkin tapauksessa kyseessä. (Ed. Ala-Nissilä: Kitunen oli Keski-Suomesta!) — Tuohon en osaa ottaa kantaa, mitä ed. Ala-Nissilä sanoi. (Ed. Ala-Nissilä: Hän oli Virroilta!)

Arvoisa puhemies! Näillä kiittäväillä sanoilla esitys on hyvä ja valiokunnan siihen tekemät tarkistukset ovat mainioita. Vielä se toive, minkä tässä lopussa esitin, on todella, että metsästyksnormeja tarkennettaisiin niin, että karhun kaato lupien rajoissa olisi paremmin mahdollista kuin se tällä hetkellä on.

7 Matti Vähänäkki /sd: Herra puhemies! Yhdyn täällä esitettyihin lukuisiin kiitoksiin siitä rohkeudesta, että maa- ja metsätalousvaliokunta lähti myös takautuvan lainsäädännön tielle. Tässä tapauksessa se on paikallaan, mutta meillä valtiollinen historia tietää, että takautuva lainsäädäntö taas eräissä muissa asioissa, muistellen sotasyyllisyysoikeudenkäyntiä, on aivan erilainen.

Olen edelleen sitä mieltä, niin kuin täällä jotkut ovat todenneet, että EU-määräyksiin täytyy saada lievennyksiä tavalla tai toisella. Näillä kaatoluvilla, kun niitä ei ole saatu kaikkia ammu- tuiksikaan, niin kuin täällä juuri todettiin, ei kunnollista jahtia ja tarpeeksi suurta harvennusta pystytä tekemään.

Tosin eräät asiantuntijat sanovat, että on odotettavissa, vaikka ei sen kummempia manööverejä suoritettaisikaan, että karhukanta tulee vähentymään lähivuosina sen vuoksi, että kasvu ei ole niinkään meidän omassa maassamme olleiden karhujen puitteissa tapahtunut, vaan itärajan ta-

kaa tulee karhuja aina riippuen vuodesta, ilmanalasta jne. Näin ollen, kun sillä puolella havaitaan ehkä, että karhunkin liha on syötävää, uskon, että siellä metsästäjiä riittää, joten niitä siirtolaisia tuskin jatkossa tulee paljonkaan olemaan.

⁸ **Kari Rajamäki /sd:** Herra puhemies! Tutkijat kertovat, että ei tiedetä yhtään tapausta, että karhu olisi käynyt naisen kimppuun. Tästäköhän johtuu, että nimenomaan miesnäkökulma tänä iltana tulee esille, pelosta tai huolesta, mistä lie?

Karhukannan sääteilykysymys tällä hetkellä ei ole tosiaan hallinnassa, edes korkean kannan sääteily. Eräillä alueilla karhukanta kasvaa jopa 15 prosentin vauhtia ja metsästys- ja kaatoluvista on jäänyt 10—20 prosenttia vuosittain käyttämättä. Tämä on erittäin vakava kysymys jo sen takia, että edes nykyisen kannan pysyttäminen ei ole hallinnassa.

Sanoisin sen, että ei se, että rahalla vahingot maksetaan, voi olla vastuullista asian hoitamista, vaan kyllä tässä täytyy tosiaan karhukantapuoleen vakavasti puuttua. Nimittäin henkeä ei korvata edes rahalla. Menettyä työkykyäkin on vaikea rahalla korvata, jos ammatti menee suurpedon kohtaamisen takia, niin kuin eräille henkilöille nyt on käynyt tässä maassa.

Kun katsotaan niitä asetuksia, joilla säädetään korvauserusteista tarkemmin, niin on aika kohtuutonta, jos joustamattomasti tulkitaan semmoiset määräykset asetusluonnoksessa, että muun muassa kuolemantapauksen johdosta "kohtuulliset" hautauskustannukset korvataan. Kun tässä puhutaan aika vakavasta asiasta, niin pitäisi suurella lämmöllä yleensäkin tällaisia asioita järjestellä, ja sen takia toivon, että hallinto ja asetuksen tulkinta ja ministeriön ohjeet ovat myös sellaisia, ettei tuskaa lisätä ainakaan näissä asioissa. Ennen kaikkea on vakavasti puututtava karhukannan suuruuteen pienentävin toimenpitein eräillä alueilla.

⁹ **Pekka Nousiainen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rajamäen nostamaan kysymykseen siitä, että kaikkia metsästyslupia ei ole saatu toteutettua, totean, että tämä johtuu hyvin paljon myös siitä, että maa- ja metsätalousministeriö myöntäessään lupia rajaa luvat koskemaan ainoastaan niin sanottuja häirik-

köpetoja, jolloin niiden metsästettävyyden ja saannin rajallisuus on ilmeinen. Sen sijaan jos luvat olisivat yleisiä karhukantaa harventavia metsästyslupia, olisi metsästäjillä vapaammat kädet ja oikeudet kajota karhukantaan ja saalis olisi runsaampi ja kanta tulisi paremmin säädeltyä.

Minäkin yhdyin niihin näkemyksiin, että hallituksen esitys ja valiokunnan mietintö ovat erinomaisen hyviä ja kannatettavia.

¹⁰ **Hannu Aho /kesk:** Arvoisa puhemies! Valiokunta kävi hyvin mielenkiintoisen keskustelun ja useampaan kertaan tätä asiaa puitiin hyvin tarkasti läpi. Voisi todeta, että suurpetokysymys on hyvinkin tunteisiin käypä asia joillekin, jotka siihen ovat hyvinkin perusteellisesti perehtyneet ja sitä asiaa eteenpäin ajaneet. Minusta oli hyvin merkittävää, että valiokunnassa saatiin mietintöön yksimielisesti lausuma, että koko maassa voidaan kantaa metsästyksellä pitää kurissa, ja edellytetään, että sitä käytetään. Varmaan on yksi ongelmatekijä, että karhukanon hyvin taitava väistelijä, metsästäjäkin osaa väistää. Se metsästysaika, jolloin karhua voidaan kaataa, on suhteellisen lyhyt, eli siinäkin pitäisi lähteä siitä, että silloin kun erityistarve tulee, pitää myös erityistoimenpiteet ja laajemmat valtuudet ottaa käyttöön, jotta tosissaan voidaan turvallisuus aina taata ihmisille.

¹¹ **Olli Nepponen /kok:** Arvoisa puhemies! Ed. Nousiainen otti esiin sen, että metsästysluvat rajataan häirikkökarhuihin. Tällaisia toivomuksia tietenkin esitetään, mutta on myös esimerkkejä siitä, että metsästäjät eivät ole näitä noudattaneet, vaan siirtyneet syvemmälle saloihin, jolloin nuo karhut, jotka todella aiheuttavat vaaratilanteita, ovat jääneet metsästämättä ja tappamatta. Näin ollen vastuullisuutta tarvitaan myös metsästäjille siinä, että katsotaan, mihin karhuihin kohdistetaan ensisijaisesti metsästys, todella niihin vaarallisiin, jotka ovat lähellä ihmisasutusta tai eläimiä tai muita.

Ed. Pekkarinen nosti esiin, että säädöksillä helpotettaisiin metsästystä. Sitä lämpimästi kannatan, koska karhukannat ovat kasvaneet niin suuriksi, että juuri parantamalla edellytyksiä esimerkiksi pellolta tapahtuvaan metsästykseseen voitaisiin lähellä asutusta olevat karhut helpom-

min metsästää ilman, että metsästyksen yhteydessä myöskään sattuisi tilanteita, joissa ihmishenki tai jokin muu olisi vaarassa.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on huomenna torstaina kello 18, kyselytunti huomenna kello 16.30.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Täysistunto lopetetaan kello 19.25.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

